

Брюксел, 31.3.2016 г.
COM(2016) 169 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно храните за малки деца

{SWD(2016) 99 final}

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
2.	ПАЗАРЪТ НА ХРАНИ ЗА МАЛКИ ДЕЦА В ЕС.....	3
2.1	Наличие и състав на продуктите.....	3
2.2	Пазарен обем и стойност, цени и пазарна структура.....	4
2.3	Предлагане на храни за малки деца на пазара.....	5
3.	ВЪЗПРИЯТИЯ И ПОВЕДЕНИЕ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ	6
4.	ПРИЛОЖИМАТА ПРАВНА УРЕДБА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ХРАНИТЕ ЗА МАЛКИ ДЕЦА.....	6
5.	НАУЧНО СТАНОВИЩЕ НА ЕОБХ ОТНОСНО ХРАНИТЕ ЗА МАЛКИ ДЕЦА	9
6.	РЕЗЮМЕ НА ВЪПРОСИТЕ, СВЪРЗАНИ С ХРАНИТЕ ЗА МАЛКИ ДЕЦА	9
7.	РЕЗЮМЕ НА ПОЗИЦИИТЕ НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ.....	11
8.	ЗАКЛЮЧЕНИЯ.....	12

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно храните за малки деца

1. ВЪВЕДЕНИЕ

С настоящия доклад се изпълнява задължението, възложено на Комисията с член 12 от Регламент (ЕС) № 609/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно храните, предназначени за кърмачета и малки деца, храните за специални медицински цели и заместителите на целодневния хранителен прием за регулиране на телесното тегло („Регламент относно храните за специфични групи“ или „Регламент относно ХСГ“)¹.

Съгласно член 12 от Комисията се изисква, след консултация с Европейския орган за безопасност на храните (ЕОБХ), да представи на Европейския парламент и на Съвета доклад за необходимостта, ако има такава, от специални разпоредби по отношение на напитките на млечна основа и подобните продукти, предназначени за малки деца.

Настоящият доклад се основава на две научни становища на ЕОБХ², едно пазарно проучване, направено за ЕОБХ³, както и на обширни консултации с националните компетентни органи и заинтересовани страни. Той е съпроводен от работен документ на службите на Комисията (Работен документ), съдържащ по-подробна информация относно констатациите в него.

2. ПАЗАРЪТ НА ХРАНИ ЗА МАЛКИ ДЕЦА⁴ В ЕС

2.1 Наличие и състав на продуктите

Законодателството на ЕС не съдържа определение за храни за малки деца. Те могат да бъдат описани като специално обработени/съставени напитки на

---

¹ Регламент (ЕС) № 609/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013 г. относно храните, предназначени за кърмачета и малки деца, храните за специални медицински цели и заместителите на целодневния хранителен прием за регулиране на телесното тегло и за отмяна на Директива 92/52/ЕИО на Съвета, директиви 96/8/ЕО, 1999/21/ЕО, 2006/125/ЕО и 2006/141/ЕО на Комисията, Директива 2009/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и регламенти (ЕО) № 41/2009 и (ЕО) № 953/2009 на Комисията (ОВ L 181, 29.6.2013 г., стр. 35).

² Експертна група по диетични храни, хранене и алергии на ЕОБХ, 2013 г., *Scientific Opinion on nutrient requirements and dietary intakes of infants and young children in the European Union (Научно становище относно хранителните изисквания и диетичния прием при кърмачета и малки деца в Европейския съюз)*, EFSA Journal (Бюлетин на ЕОБХ), 2013 г.;11(10):3408; Експертна група по диетични храни, хранене и алергии на ЕОБХ, 2014 г., *Scientific Opinion on the essential composition of infant and follow-on formulae (Научно становище относно основния състав на храните за кърмачета и преходните храни)*, EFSA Journal (Бюлетин на ЕОБХ), 2014 г.;12(7):3760.

³ AINIA, Centro Tecnológico, 2013 г., *Report of “data collection with respect to the availability and nutritional composition of different types of milk-based drinks and similar products for young children with the denomination of “growing up milks” or “toddlers’ milks” or with similar terminology currently on the market in EU Member States”* (Доклад относно „събирането на данни по отношение на наличието и хранителния състав на различни видове напитки на млечна основа и подобни продукти за малки деца с наименования като „мляко, спомагащо за растежа“, „мляко за малки деца“ или с подобни термини, които понастоящем се предлагат на пазара в държавите — членки на ЕС“), спонсорирана публикация на ЕОБХ, 2013 г.:EN-505.

⁴ По-долу наименованието „храни за малки деца“ ще се използва за назоваване на продуктите, за които се отнася докладът (според начина, по който тези продукти се назовават от ЕОБХ в съответните научни становища по въпроса).

белтъчна основа, които са предназначени за удовлетворяването на хранителните потребности на малки деца на възраст 1—3 години⁵. Въпреки че производителите са малко на брой, на пазара в ЕС се предлагат стотици видове храни за малки деца. Броят на продуктите на държава членка може да варира значително.

Храните за малки деца имат различно енергийно съдържание и състав⁶. В повечето случаи като източник на белтъци се използва краве мляко⁷, но съдържанието на белтък в продуктите обикновено е по-ниско от това в кравето мляко и най-често е в диапазона, разрешен от законодателството за храни за кърмачета и преходни храни⁸. Храните за малки деца са обогатени с редица микроелементи (например желязо, витамин D), полиненаситени мастни киселини (например алфа-линоленова киселина (ALA) и други вещества (например таурин), които обикновено се съдържат в храните за кърмачета и преходните храни и в много случаи липсват (или се съдържат в ниски количества) в кравето мляко. Храните за малки деца може да съдържат различни захари (например лактоза, захароза, глюкоза, малтоза), понякога мед и в някои случаи овкусители (например ванилия).

2.2 Пазарен обем и стойност, цени и пазарна структура

През периода 2008—2012 г. на пазара на храни за малки деца се наблюдава растеж в почти всички държави, които са били обект на преглед. През 2012 г. обемът на пазара на дребно може да се определи на повече от 42 000 тона, а стойността на пазара на дребно — на повече от 500 млн. евро⁹.

В отделните държави членки цената на храните за малки деца се различава в зависимост от редица параметри като роля на дистрибуторите и данъци. Цената

---

⁵ За целите на настоящия доклад понятието „храни за малки деца“ не включва „обогатени млека“, а именно млека, които са обогатени с различни хранителни вещества (например витамини или минерали) и се предлагат на пазара за населението като цяло или за негови подгрупи (например децата като цяло), а не само за малки деца на възраст 1—3 години.

⁶ AINIA (2013 г.); ЕОБХ (2013 г.).

⁷ В ограничен брой продукти на пазара се използват белтъци от козе мляко и соя.

⁸ „Храни за кърмачета“ означава „храни, предназначени за употреба от кърмачета [т.е. деца под 12-месечна възраст] през първите месеци от живота им, чийто самостоятелен прием задоволява хранителните потребности на кърмачетата до въвеждането на подходящо допълнително хранене“ (член 2, параграф 2, буква в) от Регламента относно ХСГ). „Преходни храни“ означава „храни, предназначени за употреба от кърмачета [т.е. деца под 12-месечна възраст], когато е въведено подходящо допълнително хранене, и представляващи основният течен компонент при постепенно разнообразяван хранителен режим на тези кърмачета“ (член 2, параграф 2, буква г) от Регламента относно ХСГ). Понастоящем храните за кърмачета и преходните храни са уредени в Директива 2006/141/ЕО на Комисията от 22 декември 2006 г. относно храните за кърмачета и преходните храни и за изменение на Директива 1999/21/ЕО (ОВ L 401, 30.12.2006 г., стр. 1), в която също са дадени много сходни определения на тези продукти. Според Регламента относно ХСГ от Комисията се изисква да приема правила относно храните за кърмачета и преходните храни посредством делегирани актове, като вземе предвид съществуващите изисквания по Директива 2006/141/ЕО (член 11, параграф 1 и съображение 27 от Регламента относно ХСГ). Новият Делегиран регламент (ЕС) № 2016/127 на Комисията от 25 септември 2015 г. за допълване на Регламент (ЕС) № 609/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на специфичните изисквания за състава и предоставянето на информация за храните за кърмачета и преходните храни и по отношение на изискванията за информация, свързана с храненето на кърмачета и малки деца (ОВ L 25, 2.2.2016 г., стр. 1) ще отмени и замени Директива 2006/141/ЕО, считано от 22 февруари 2020 г.

⁹ AINIA (2013 г.), стр. 12—34. Данни от 11 държави — членки на ЕС, представляващи около 74 % от цялото население на ЕС-28 + Швейцария.

им е сходна (или малко по-ниска) от тази на храните за кърмачета или преходните храни и по-висока от тази на кравето мляко или обогатеното мляко¹⁰. Храните за малки деца се разпространяват по различни канали (търговци на дребно, специализирани магазини, уебсайтове и аптеки), а цените в аптеките обикновено са малко по-високи, отколкото в супермаркетите.

Пазарът на храни за малки деца е поделен между малко на брой производители. Продуктите се произвеждат в малко държави членки и Швейцария и се продават в останалата част от ЕС и в трети държави. Производителите от ЕС са лидери в световен план¹¹.

2.3 Предлагање на храни за малки деца на пазара¹²

Най-често използваното наименование при предлагането на пазара на храни за малки деца в ЕС е „*мляко, спомагащо за растежа*“. Други използвани наименования са например „*мляко за малки деца*“ или „*напитка на млечна основа за малки деца*“¹³.

Храните за малки деца се предлагат на пазара като продукти, които са специално съставени за хранителните нужди на малки деца. За ролята/пригодността на продуктите за подпомагането на здравословния растеж на малките деца се използват генерични обозначения, а продуктите често се представят, че имат много важно значение за задоволяването на хранителните потребности на малките деца и че иначе тези потребности трудно се осигуряват чрез нормален хранителен режим. Хранителните предимства спрямо кравето мляко често се използват като аргумент при предлагането на пазара (например „*съдържа 40 пъти повече желязо, отколкото кравето мляко*“).

В тази връзка се използват разнообразни хранителни претенции за описване на съставките, които са добавени към продукта и са считани за полезни за малките деца (например „*съдържа витамин D*“ или „*добавени омега-3*“), или за описване на хранителните вещества, които продуктът съдържа в намалени количества, за да се увеличи пригодността им за малки деца (например „*намалено съдържание на белтъци*“). Използват се също така разрешени здравни претенции за специфични съставки с позоваване на развитието и здравето на децата, като се акцентира върху хранителните вещества, които са считани за съществено важни за малките деца (например „*желязото допринася за нормалното когнитивно развитие на децата*“).

Храните за малки деца се предлагат на пазара за малки деца на възраст 1—3 години или в някои случаи за по-малки подгрупи (1—2 години и 2—3 години). Отличаването от храните за кърмачета и преходните храни се гарантира чрез наименованието на продукта (например „*мляко за малки деца*“),

---

¹⁰ Данни, предоставени от държавите членки и заинтересованите страни на етапа на консултации (2014 г.).

¹¹ Около две трети от обема на храните за малки деца, които се произвеждат във Франция, са предназначени за износ (една трета от този обем се изнася за други държави — членки на ЕС, а две трети — за трети държави), като Франция изнася три пъти повече, отколкото внася, Secteur Français des Aliments de l'Enfance (SFAE), 2014 г., *Отговор на въпросника за храните за малки деца*.

¹² Данни, предоставени от държавите членки и заинтересованите страни на етапа на консултации (2014 г.).

¹³ Ако става дума за продукти на основата на соя, обикновено използваното наименование е „*напитка, спомагаща за растежа*“.

чрез указване на възрастовия диапазон върху етикета (например „+1“) или съответни номера (1 за храни за кърмачета, 2 за преходни храни, 3 и 4 за храни за малки деца) и/или чрез използване на различни цветове/дизайн на етикета.

3. ВЪЗПРИЯТИЯ И ПОВЕДЕНИЕ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Практиките за хранене на малките деца се различават значително в отделните части на ЕС предвид социално-икономическите и културните разлики, различията в препоръките от специалисти в областта на здравните грижи и националните органи и наличието на продуктите.

Като цяло може да се каже,¹⁴ че в държавите членки се наблюдава значително намаляване на кърменето след навършването на една година както от гледна точка на честотата, така и на приеманите количества. Специално съставените храни се конкурират с кравето мляко в хранителния режим на малките деца и са налице различни предпочитания в зависимост от държавата членка. Потреблението на храни за малки деца обикновено е най-голямо във възрастовия диапазон 12–18 месеца и след това намалява. В същото време може да се отбележи съответното увеличение на консумацията на краве мляко.

Решенията, които вземат родителите и лицата, полагащи грижи за деца, във връзка с храните за малки деца, се влияят от различни източници на информация, включително, но не само, от етикетирването и рекламирането на продуктите, също така от съветите на специалисти в областта на здравните грижи и от общуването със семейства и приятели с предишен опит. Най-честите аргументи които родителите и гледачите изтъкват за използването на храни за малки деца, са пригодността им за хранителните нужди на малките деца и предимствата спрямо кравето мляко.

В някои държави членки потреблението на храни за малки деца се препоръчва от националните органи/специалистите в областта на здравните грижи от практични съображения (т.е. трудно се постига подходящ прием на всички хранителни вещества чрез разнообразен хранителен режим). В други държави членки специалистите в областта на здравните грижи и националните органи препоръчват консумацията на краве мляко в контекста на балансирания хранителен режим (понякога заедно с добавки).

4. ПРИЛОЖИМАТА ПРАВНА УРЕДБА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ХРАНИТЕ ЗА МАЛКИ ДЕЦА

До 19 юли 2016 г. в Директива 2009/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹⁵ (която до голяма степен възпроизвежда приетото през 1989 г. законодателство) са определени правила относно храни, предназначени за специфична хранителна употреба (т.нар. „диетични храни“). В споменатата директива диетичните храни са определени като *„храни, които поради специфичния си състав или начин на производство ясно се разграничават от храни за нормална консумация, които съответстват на посочените хранителни цели и които се продават по такъв начин, че да бъде посочено*

¹⁴ Данни, предоставени от държавите членки и заинтересованите страни на етапа на консултации (2014 г.). В Работния документ е направен подробен анализ на практиките в Обединеното кралство, Германия и Франция.

¹⁵ Директива 2009/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. относно храни, предназначени за специфична хранителна употреба (ОВ L 124, 20.5.2009 г., стр. 21).

това съответствие“ (член 1, параграф 2 от Директивата). Директивата не съдържа изчерпателен списък с продуктови категории, които трябва да се считат за диетични храни, и към момента 17 държави членки и Норвегия класифицират храните за малки деца като диетични храни¹⁶ въз основа на даденото по-горе определение. Вследствие на това тези продукти трябва да съответстват на правилата на Директива 2009/39/ЕО, по-специално на общото правило, според което естеството или съставът на тези продукти „*трябва да бъдат такива, че продуктите да са подходящи за предвидената специфична хранителна употреба*“ (член 3, параграф 1 от Директивата). Те трябва да отговарят също така на задължителните изисквания за етикетиране, например да е обозначено, че са подходящи за предвидената цел (член 9 от директивата), и за тях да бъдат уведомени компетентните органи на държавите членки, на чиито пазари се пускат (член 11 от директивата). Десет държави членки не класифицират храните за малки деца като диетични храни¹⁷.

През 2011 г. Комисията прие законодателно предложение за опростяване на правната уредба, която е приложима по отношение на диетичните храни¹⁸. Целта на предложението беше да се премахне остарялото понятие „диетични храни“, да се отмени Директива 2009/39/ЕО и да се замени с нова уредба, обхващаща храните за някои уязвими групи от населението, за които са необходими специални правила.

Европейският парламент и Съветът приеха предложението с някои изменения (Регламент относно ХСГ), като храните за малки деца останаха извън обхвата на регламента, но поискаха от Комисията да изготви доклад с допълнителен анализ дали са необходими специални разпоредби за въпросните продукти.

Регламентът относно ХСГ ще влезе в сила на 20 юли 2016 г. На тази дата ще бъде отменена Директива 2009/39/ЕО и храните за малки деца, които понастоящем се предлагат на пазара като „диетични храни“, ще бъдат класифицирани като нормални храни, обогатени с някои хранителни вещества и насочени към специфична подгрупа от населението (т.е. малки деца), какъвто вече е случаят в 10 държави членки, които не класифицират храните за малки деца като диетични продукти.

Според новата правна уредба храните за малки деца попадат в обхвата на Регламент (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета¹⁹ и трябва да отговарят на правилата на посочения регламент (например относно влагането на витамини и минерали и относно етикетирането, представянето и рекламата). С член 15 от Регламента на държавите членки се разрешава да налагат на производителите задължения за уведомяване, за да може да се осъществява мониторинг на пазара.

Храните за малки деца трябва да отговарят така също на други съответни разпоредби от правото на ЕС, които са приложими по отношение на всички

---

¹⁶ Данни, предоставени от държавите членки (2014 г.).

¹⁷ Данни, предоставени от държавите членки (2014 г.). На пазара в Дания не се предлагат храни за малки деца.

¹⁸ Европейска комисия, 2011 г., *Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно храните, предназначени за кърмачета и малки деца, и храните за специални медицински цели*, COM (2011) 353.

¹⁹ Регламент (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 г. относно влагането на витамини, минерали и някои други вещества в храните (ОВ L 404, 30.12.2006 г., стр. 26).

храни. Например, храните за малки деца трябва да бъдат безопасни в съответствие с правилата по Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета²⁰. Добавките в храните, остатъчните вещества от пестициди и новите вещества в храните за малки деца трябва да отговарят на правилата съответно на регламенти (ЕО) № 1333/2008²¹, (ЕО) № 396/2005²² и (ЕО) № 258/97²³ на Европейския парламент и на Съвета. С храните за малки деца трябва да се предоставя информация за храните, включително обявяване на хранителната стойност, в съответствие с правилата по Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета²⁴ и за тях може да се поддържат само специфични хранителни и здравни претенции, които са разрешени на ниво ЕС, в съответствие с Регламент (ЕО) № 1924/2006 на Европейския парламент и на Съвета²⁵. Тези претенции трябва да се използват в съответствие със специалните условия за употреба, както и с общите принципи и изискванията според Регламент (ЕО) № 1924/2006. Поспециално с член 3 от Регламента се забранява използването на подвеждащи претенции, както и на претенции, които пораждаат подозрения относно безопасността и/или хранителната стойност на други храни. В член 4, параграф 1 е предвидено, че: „храни или определени категории храни трябва да отговарят на [профили на хранителните съставки], за да могат да поддържат хранителни или здравни претенции (...)“²⁶. В член 10, параграф 3 е предвидено, че позоваване на общите ползи от храната за цялостното добро здраве е допустимо единствено ако е съпроводено от повече специфични здравни претенции.

²⁰ Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните (ОВ L 31, 1.2.2002 г., стр. 1).

²¹ Регламент (ЕО) № 1333/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно добавките в храните (ОВ L 354, 31.12.2008 г., стр. 16).

²² Регламент (ЕО) № 396/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 23 февруари 2005 г. относно максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди във и върху храни или фуражи от растителен или животински произход и за изменение на Директива 91/414/ЕИО на Съвета (ОВ L 70, 16.3.2005 г., стр. 1).

²³ Регламент (ЕО) № 258/97 на Европейския парламент и на Съвета от 27 януари 1997 г. относно нови храни и нови хранителни съставки (ОВ L 43, 14.2.1997 г., стр. 1). Регламент (ЕО) № 258/97 беше отменен на 1 януари 2018 г. с Регламент (ЕС) № 2015/2283 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. относно новите храни, за изменение на Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 258/97 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕО) № 1852/2001 на Комисията (ОВ L 327, 11.12.2015 г., стр. 1).

²⁴ Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. за предоставянето на информация за храните на потребителите, за изменение на регламенти (ЕО) № 1924/2006 и (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 87/250/ЕИО на Комисията, Директива 90/496/ЕИО на Съвета, Директива 1999/10/ЕО на Комисията, Директива 2000/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2002/67/ЕО и 2008/5/ЕО на Комисията и на Регламент (ЕО) № 608/2004 на Комисията (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 18). Правилата относно обявяването на хранителната стойност съгласно Регламент (ЕС) № 1169/2011 стават изцяло приложими, считано от 13 декември 2016 г.

²⁵ Регламент (ЕО) № 1924/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 г. относно хранителни и здравни претенции за храни (ОВ L 404, 30.12.2006 г., стр. 9).

²⁶ Профилите на хранителните съставки, които трябва да бъдат установени от Комисията, все още не са определени и поради това съответното условие не е приложимо за момента.

Национални правила за храни за малки деца има само във Франция и те са приети в контекста на законодателството за диетичните храни²⁷.

5. НАУЧНО СТАНОВИЩЕ НА ЕОБХ ОТНОСНО ХРАНИТЕ ЗА МАЛКИ ДЕЦА

В хода на изготвянето на настоящия доклад Европейската комисия поиска научно становище от ЕОБХ. В своето становище от 9 октомври 2013 г.²⁸ ЕОБХ заключи, че храните за малки деца са едно от средствата за повишаване на приема на n-3 полиненаситени мастни киселини, желязо и витамин D от кърмачета и малки деца (според ЕОБХ те, заедно с йода, представляват хранителни вещества в риск от недостиг при някои кърмачета и малки деца в ЕС).

Според ЕОБХ обаче съществуват и други средства, като обогатено краве мляко, обогатени зърнени закуски, добавки или ранното въвеждане на месо и риба в допълнителното хранене и тяхното непрекъснато и редовно консумиране, които са ефективни алтернативи на повишения прием на тези хранителни вещества. Затова ЕОБХ стигна до заключението, че не може да се установи уникална роля на храните за малки деца, и по тази причина те не могат да се считат за необходими за посрещане на хранителните потребности на малките деца, съпоставени с други храни, които могат да бъдат включени в нормалния им хранителен режим.

Освен това ЕОБХ отбелязва в своето становище от 26 юни 2014 г.²⁹, че храните, които се консумират през първата година от живота, може да продължат да се използват от малките деца и поради това не смята за необходимо да се предлагат специални критерии за състава на храните за малки деца.

6. РЕЗЮМЕ НА ВЪПРОСИТЕ, СВЪРЗАНИ С ХРАНИТЕ ЗА МАЛКИ ДЕЦА

Както е описано в предходните раздели, храните за малки деца са широко разпространени в ЕС. Пазарът на ЕС за тези продукти се разраства и свободното им движение на вътрешния пазар до момента е било ефективно. Производителите от ЕС са лидери в световен план и в тази връзка следва да се отбележи, че в рамките на Кодекс Алиментариус понастоящем се преразглежда STAN 156-1987³⁰, който ще включва също така преразгледани правила за храните за малки деца.

От гледна точка на хранителните вещества храните за малки деца не са необходими, но са едно от средствата за повишаване на приема на някои хранителни вещества, за които има риск от недостиг при малките деца в ЕС. Няма докладвани проблеми с безопасността по отношение на храните за малки деца в ЕС и съдържанието на различните хранителни вещества в тези продукти като цяло е в рамките на разрешените концентрации за преходни храни. Някои храни за малки деца обаче може да съдържат вещества (например захари,

²⁷ Arrêté du 30 mars 1978 fixant les dispositions relatives aux aliments lactés diététiques, JO 24-05-1978 p. NC 4070-4075.

²⁸ ЕОБХ (2013 г.).

²⁹ ЕОБХ (2014 г.).

³⁰ Кодекс Алиментариус, Кодекс на стандартите за преходни храни — Кодекс на стандартите 156-1987.

овкусители) в количества, които обикновено не се препоръчват за малки деца (като се има предвид каква роля има консумацията на захари за затлъстяването или въздействието на захарите или овкусителите върху развитието на вкуса на малките деца). В други може да липсват хранителните вещества, за които ЕОБХ е определил, че има риск от недостиг при малките деца, или да съдържат хранителни вещества, за които да няма такъв риск.

Тези проблеми могат да бъдат решени чрез регулаторната уредба за храните в ЕС. Например тези продукти трябва да съдържат обявяване на хранителната стойност в съответствие с условията, определени в Регламент (ЕС) № 1169/2011. Освен това даден продукт може да поддържа претенции само в съответствие с правилата по Регламент (ЕО) № 1924/2006. За тази цел в член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1924/2006 е предвидено, че генерични обозначения, които се отнасят до неспецифични ползи за здравето от продукта (те могат да включват обозначения за пригодността на продукта за малки деца), могат да се използват само ако са съпроводени от специфична здравна претенция (например *„калций и витамин D са необходими за нормалния растеж и развитие на костите на децата“*). Освен това член 4 от Регламент (ЕО) № 1924/2006 може да се използва за определянето на условия за профили на хранителните съставки, на които трябва да отговарят храните за малки деца, за да поддържат претенции (като по този начин се гарантира подходящ състав на храните, които поддържат претенции). Все още обаче член 4 от Регламент (ЕО) № 1924/2006 не е прилаган.

В някои случаи предлагането на пазара на храни за малки деца може да се счита за подвеждащо, тъй като това поражда неоснователни подозрения относно хранителната стойност на обикновените храни (например да се твърди, че *„съдържа 40 пъти повече желязо, отколкото кравето мляко“*, като се има предвид, че не се предполага кравето мляко да съдържа желязо). От правна гледна точка обаче това би представлявало неправилно прилагане на съответните разпоредби в законодателството на ЕС (например член 3 от Регламент (ЕО) № 1924/2006, с който се забраняват претенции, пораждащи подозрения относно хранителната стойност на други храни).

Считано от 20 юли 2016 г., всички храни за малки деца на пазара в ЕС ще бъдат класифицирани по един и същ начин (нормални храни, обогатени с определени хранителни вещества) и ще трябва да отговарят на съответните съществуващи хоризонтални правила на правото на ЕС в областта на храните.

Макар да не се очакват промени в държавите членки, които вече класифицират храните за малки деца като храни за нормална консумация, въз основа на наличната информация на този етап вече може да се предположи, че ще има някои промени в останалите 17 държави членки.

Например с отмяната на Директива 2009/39/ЕО се очаква да се отвори достъпът до пазара, като се премахне „специалният статут“ на диетичните храни и се отменят общите изисквания за състава и съществуващата процедура за уведомяване, които са приложими по отношение на диетичните храни. На теория това би могло да подобри конкуренцията и предлагането на продуктите и да окаже положително въздействие върху цените. Въпреки че по-голямата конкуренция би могла да намали възвръщаемостта на инвестициите на производителите на храни за малки деца, отварянето на пазара би повишило конкурентоспособността в сектора на общите храни и би намалило

изкривяванията на пазара. Правната сигурност би се повишила (всички продукти ще бъдат класифицирани по един и същ начин в целия ЕС), правната уредба би била опростена, а административната тежест за предприятията — намалена (например премахване на процедурата за уведомяване за диетични храни, при условие че държавите членки не изискват уведомяване за обогатени храни).

Трябва да се очакват известни разходи за промяна на състава и етикетите (например съответствието на продуктите, които понастоящем са класифицирани като диетични храни, с изискванията за витамини и минерали съгласно Регламент (ЕО) № 1925/2006, корекции на етикетите на тези продукти, за да се премахнат препратките към „диетични храни“ или да се изпълнят правилата за обявяване на хранителната стойност съгласно Регламент (ЕС) № 1169/2011 за предоставянето на информация за храните на потребителите, считано от 13 декември 2016 г.).

Може да се твърди, че с премахването на Директива 2009/39/ЕО и общото ѝ изискване, според което естеството или съставът на продуктите *„трябва да бъдат такива, че продуктите да са подходящи за предвидената специфична хранителна употреба“*, производителите, които понастоящем предлагат на пазара храни за малки деца като диетични храни, ще получат по-голяма гъвкавост по отношение на определянето на състава на своите продукти, което може да доведе до незадоволителен състав на тези храни.

На този етап не могат напълно да бъдат предвидени промените на пазара след 2016 г. и затова в настоящото описание може да не са отчетени изцяло всички потенциално значими фактори. Един от основните елементи на несигурност, който би могъл да окаже сериозно влияние върху бъдещите промени в областта, е как ще реагират държавите членки след отмяната на Директива 2009/39/ЕО. Във всеки случай всички проекти на национални правила ще бъдат оценени от Комисията, за да се провери съответствието им с правото на ЕС.

7. РЕЗЮМЕ НА ПОЗИЦИИТЕ НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

След консултация относно това дали са необходими специфични действия по отношение на храните за малки деца на равнището на ЕС по-голямата част от експертите от държавите членки изразиха подкрепа за нови действия. Други експерти от държавите членки изразиха обратното мнение, че не са необходими специфични действия за храните за малки деца, като посочиха по-специално своите опасения, че допълнителните действия неоснователно биха подобрили техният статут и в крайна сметка биха подвели потребителите. Тези национални органи подчертаха също така, че хоризонталните правила на правото на ЕС в областта на храните могат ефективно да регулират тези продукти (каквото вече е случаят в десет държави членки).

Допълнителните действия бяха подкрепени от повечето заинтересовани страни (както свързани, така и несвързани с отрасъла).

8. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

В съответствие с член 12 от Регламента относно ХСГ настоящият доклад разглежда необходимостта, ако има такава, от специални разпоредби по отношение на напитките на млечна основа и подобните продукти, предназначени за малки деца (т.е. храни за малки деца), що се отнася до изискванията към състава и етикетирането.

Може да се заключи следното:

- през 2013 г. Европейският орган за безопасност на храните (ЕОБХ) издаде научно становище относно храните за малки деца, според което тези храни са едно от средствата за повишаване на приема на някои хранителни вещества, за които има риск от недостиг при някои малки деца в ЕС. Според ЕОБХ обаче тези продукти *„не изпълняват уникална роля“* и *„не могат да се считат за необходимост за посрещане на хранителните потребности на малките деца“* в сравнение с други храни, които могат да бъдат включени в нормалния им хранителен режим,
- съставът на храните за малки деца е разнообразен. Въпреки това съдържанието на различните хранителни вещества в тези продукти обикновено е в границите на разрешените концентрации в преходните храни. Не са докладвани никакви проблеми с безопасността по отношение на тези продукти,
- правилното и пълно прилагане на общата правна уредба на ЕС в областта на храните изглежда достатъчно за подходящото регулиране на състава на храните за малки деца (например добавки в храните, влагането на витамини и минерали или използването на нови вещества) и съобщаването на характеристиките на продуктите (например информация за храните, хранителни и здравни претенции),
- след 20 юли 2016 г. ситуацията ще се промени в държавите членки, които понастоящем класифицират храните за малки деца като диетични храни, вследствие на отмяната на Директива 2009/39/ЕО и общото ѝ изискване, според което естеството или съставът на продуктите *„трябва да бъдат такива, че продуктите да са подходящи за предвидената специфична хранителна употреба“*. На този етап не могат да бъдат предвидени много от промените след 2016 г., като се има предвид, че няма конкретна информация как операторите или потребителите ще се приспособят към новата правна уредба или как държавите членки ще реагират на национално ниво на невъзможността да продължат да използват горепосочената разпоредба на Директива 2009/39/ЕО. Във всеки случай всички проекти на национални правила ще бъдат оценени от Комисията, за да се провери съответствието им с правото на ЕС.